

■ Noha pontos fölmérés nem készült róla, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság két évvel ezelőtti adatai szerint a korhatárt betöltött népességből mintegy 320 ezren sem nyugdíjat, sem nyugdíj-szerű ellátást nem kapnak. Ők azok, akik fiatalon gyermekeket neveltek, többnyire nem egykét, ápolták idős hozzátartozóikat, így „áldozván föl” későbbi biztos nyugdíjukat a család oltárán. Voltak azonban, akik betegségük, vagy más, önhibájukon kívüli okból nem tudtak évtizedeken át munkát vállalni, s most emiatt sodród-nak a társadalom periferiájára. Az ő sorsuk iránti társadalmi lelkiismeretet igyekszik fölb-reszteni az 1991-ben alakult, ma már mintegy 4000 tagot számláló *Nyugdíjnélküli Idő-skorúak Országos Szervezete*.

Sorsok, vallomások

„Apa nélkül négy gyerme- ket neveltem fel, akik már nyugdíjasok. Van nyolc unokám, tizennégy dédunokám. Óvoda, bölcsőde híján állandó munkát nem vállalhattam. Ka- páltam, mostam, takarítottam, úgy tartottam fenn gyermekei- met. Jó gyerekek, segítenek anyagilag, de ők is nyugdíjból élnek, és gyermekeik, unokáik vannak. A tanácstól kapok két- havonta 2000 forint esetenkén- ti segílyt. Nem sok, így na- gyon kell spórolnom” – pana- szolja az 1901-ben született T. B.

Az egyéni tragédiákat teté- zték a politika csínytevései és a jog buktatói. F. F.-né meséli: „...’45-ben özvegyen maradt- am a gyerekekkel, négy nagy- beteg öreggel. Férjem... agyon- lőtték a háború alatt... Szüleim- nek szölei, földjei voltak, mind

Nyugdíj nélkül, öregén

a téésész lettek. Megpróbáltam időnként dolgozni, de nem sze- reztem annyi munkaviszonyt, hogy téésznyugdíjat kaphas- sak. A háború, a Rákosi-rend- szer elvitte a férjemet, minde- nemet, és a sok beszolgáltatás, a kuláklista, a rettegés, a sok munka az egészségemet. Én csak adtam, adtam, amíg bír- tam. Most meg?...”

F. J.-t ‘44-ben elvitték a há- borúba. Felesége otthon ma- radt két kisgyerekekkel és 20 hold földdel. A következő ta- vaszon „...benzinnel és gyújtó- zsinórral leégették a házunkat. Az igavonó állatokat elvitték. Itt maradtam, mint egy koldus, lakás és kenyérkereső nélkül. 1946. szeptemberében kaptam 25 forint segílyt, azóta egy fillért se. Utána jött a beszol- gáltatás. Én is úgy adtam min- dent, mint az, aki megmene- kült a háborúból. Termeltem az ország kenyerét. Férjem fog- ságba került, és 1947-ben meg- halt a kórházban. 1959-ben bekényszerítettek a téészbe, újra elvették az állatokat, nem maradt csak egy tehén. Ha nem kényszerítenek 9 hold földem eladására is, most kapnék egy kis földjáraadékat. Ami érték a lakásban volt, eladogattam, ideáig az tartotta bennem az életet. Hetvennyolc éves va- gyok. Hogy ezután mi jön, nem tudom”.

Nem a lumpen a nincstelen

Béres Kálmán a hódmező- vásárhelyi székhelyű, Nyugdíj- nélküli Időskorúak Országos Szervezetének elnöke. Ő maga 30 esztendőn át dolgozott

Fotó: Schmidt Andrea

mezőgazdasági vállalkozóként, aki alkalmazottja után mind- végig fizette a nyugdíjbizto- sítást, számára azonban csak 1982-től adatott meg ez a lehe- tőség.

– Van vagy 100–150 ezer ember, aki önálló mezőgaz- dasági életvitele miatt most, öreg korára semmiféle juttatást nem kap. Ez késztetett arra, hogy 1991-ben létrehozzam

érdekvédelmi szervezetüket. Felhívást tettünk közzé, mely- nek hatására 1500, meglehe- tősen hasonló sorsú idős ember fogott tollat. Elesettségük, nyo- moruk oka az előző rendszer- ben gyökerezik.

■ **Mit válaszol azoknak, akik most azt vágják oda ezeknek az öregeknek: miért nem mentek el ők is dolgozni?**

– Azt, hogy tévednek, szó sincs arról, hogy ezek az em- berek lusták, munkakerülők lettek volna! Sőt, legtöbbjükét éppen a családért érzett fele- lősség, a régi erkölcsi tudat tar- totta otthon. Tapasztalataink szerint nem a lumpen elemek alkotják ezt a szerencsétlen réteget, hiszen a munkavállá- lási kötelezettség alól ők nem bújhattak ki. A rendszeres el- lenőrzés, a munkakerülés bü- nítethetősége miatt – akárhogy is – összeszedtek 10 évnyi mun- kaviszonyt, még ha közben gyermekeiket állami gondo- zásba is adták.

■ **Ki és mi segíthet a nyug- díj nélkül maradottakon?**

– Nézze: fordulhatnak se- gélyért az önkormányzathoz. Ezeknek az olykor 10 gyereket is fölnevelt anyáknak az em- beri méltóságát sérti, hogy ke- gyelemkenyerért könyörögje- nek, hogy állják a helyszínen szemlélődők fürkésző tekintet- ét: van-e még valami eladni való.

■ **Mit tudnak tenni önök az érdekükben?**

– A címünkre befolyt – egyébként igen jelentős – ado- mányokból tudunk magunk is segíteni. A hozzánk forduló- k 15–20 százalékaról – tanácsa- ink alapján – kiderül, mégis van valamiféle jogosultságuk. Így megkaphatják a 6200 fo- rint alapnyugdíjat, amely még- is csak több, mint a semmi.

Számos önkormányzat kész- séggel működik együtt velünk.

Alanyi jogon járjon!

A szervezet nem elégszik azonban meg az egyedi esetek orvoslásával. Céljuk, hogy elérjék: állampolgári alapon mindenkinek járjon a nemzeti alapnyugdíj. Ennek érdekében kapcsolatba léptek a kor- mánnnyal, a Népjléti Miniszte- riummal, el is készült már egy ezzel kapcsolatos tervezet is.

– Megdöbbenéssel olvastuk, hogy a minisztérium alanyi joggá szándékozik tenni a gyesre való jogosultságot. Ég- bekiáltó igazságtalanság ez az efféle kedvezmények nélkül gyerekeket nevelt, mai, ma- gányos és nyomorgó édes- anyákkal szemben.

■ **Harcukat miként folytat- ják?**

– Ha pár hónapon belül nem segítenek rajtunk, kivonu- lunk a Parlament és a minisz- térium elé. Meg szeretnénk ér- tetni mindenkivel: a gyermek- nevelés is munka, amelyet megalázás nélkül honorálni kell! Méltánytalannak tartjuk, hogy bennünket kirekeszt a ha- talom, s csak a választások ide- jén tartanak számon bennünket mint társadalmi tényezőt. Ezt a réteget nem érintik a közelgő társadalombiztosítási válas- zások sem, ezért felszólítottuk az érintetteket, tartsák távol magukat a szavazástól. Ezzel azt a véleményünket is ki akar- juk fejezni: a régi rendszert hi- báztatjuk azért, hogy ide ju- tottunk, de az újnak bűne, hogy nem gondoskodik rólunk. Már- pedig elvesz az a nemzet, amely szüleit nem tiszteli, s önhibájukon kívül bajba jut- ván, öregségükre nem gondos- kodik róluk.

Chikán Ágnes

Május

21 PÉNTEK

VÁLASSZ JÖVŐT!
egy jó tanács:

MUNKÁSTANÁCS

A Munkástanácsok Szövetsége úgy gondolja:

- a társadalombiztosítási vagyon közös vagyon, közösen kell döntenünk róla.
- ez a vagyon jó gazda kezében megjavíthatja 10 millió ember életét.
- rajtunk is múlik, milyen lesz az életünk jövőre. Döntsünk közösen az egészségügyi és nyugdíj-ellátásról !